

DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO.

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda in Scholis Medicorum die Lunæ trigesimâ
Januarii M. DCC. XLI.

M. PETRO - JOANNE BURETTE, Regis Consiliario,
Medico & Sub-Bibliothecario, in Regio Franciæ Collegio Le-
ctore & Professore, è Regiâ Inscriptionum & humaniorum li-
terarum Academiâ, Regio librorum Censore, Doctore Medico,
Præside.

An Canalis intestinorum, Glandula Primaria?

I.

N homine, inquit Hippocrates, *inest & amarum, & salsum, & dulce, & acidum, & acerbum, & inspidum, aliaque sexcenta, quæ pro copiâ & viribus, varias habent facultates. Et hæc quidem mixtione & mutuâ inter se temperatione, neque carnuntur, neque quemquam molestiâ afficiunt. At ubi horum quidpiam secretum fuerit, & per se exiterit, tunc & conspicuum fit & hominem molestiâ*

De Priscâ
Medicinâ.

afficit. Nempe indulgeat nimidum sibi & adeo crescat dirus hydrops, ut abdomen inimico turgescens imbre, rimisque penè victum fatigat; aut compressis, vel etiam obstructis aliundè renibus, urina neque seceratur, neque foras expelli potis sit: quantumque sit mole nocens humor, nec colore, nec odore, nec sapore genuinam urinæ indolem unquam præ se feret. Ipâ quin etiam liquores qui, aut per cutis spiracula, aut per renes amandari sunt soliti, quanquam tantâ secum necessitudine devinciantur, ut sua sibi invicem organa permittant interdum, suppleantque mutuas alternè vices; alter tamen alterius nunquam induit proprietates. Quid quod ipsâ bilis, Regium nun-

A

quam producat morbum, nisi secreta in jecore, sanguinem suo colore inferat, cum illo huc & illuc devehenda? Sanguis omnium humorum fons inexhaustus, huic & illi organo secernenti pensum dividit, ipse sui prodigus brevi exhauriretur, nisi à glandulâ quâdam secretum humorem mutaretur, quo sua refarciret damna. Hâc feriente, omnes alias feriri necesse est. Tanta esse debet, quanta sufficiat ut qualibet minima glandula, ex numero infinito, ab eâ indefinenter accipiat suum humorem secernendum. Ipsaque Primaria non minus dicenda est, si in eâ omnium prima fiat secretio.

I L

QUAMVIS jugiter exstillans ex arteriis liquor ille tenuis, lymphâ dictus, inchoatâ secretionis ideam adumbret, Glandulis tamen inest illud peculiare, ut sint humoribus secernendis officina cognitu difficilior. Ex quo enim quidquid, parotidibus, maxillaribus, tonsillis similitudine accedit, Glandulâ nomine insigniri placuit; eandem ferè ubique structuram admittere non debitaerunt: quidam etiam similes diversas esse, dissimiles verò easdem pronuntiarunt. At immeritò quidem. Non enim omnes & solæ *lymphaticæ* dictæ, simplices; cutaneæ & quædam etiam intestinorum unâ quasi substantiâ constatæ, superficie contextæ aequali, canali excernente unico instructæ. Nec qualibet Glandula minima jecoris proprio gaudet cavo ex communi membranulâ conflato, ubi quodammodo hæreat ex circumrepentibus ramulis eò appellens humor: Glandulæ pariter quæ certis conceptaculis membranaceis propriisque capsulis secretum à sanguine humorem foveat, retinentque guttatim emittendum, prout major copia redundat; ab iis discrepant quæ solis fistulis membranæis, cavis, cylindraceis, humorem à sanguine haustum in loca propria jugi fluxu devehunt, ut jecur, lien, renes. Ne dixeris eas quæ totæ vesiculis constant membranæis, quæ simplici ostiolo acceptum humorem eructant sine ullo ductu excernente, quales sunt quæ lymphæ vehendæ funguntur munere, similes iis quæ vasculis coagmentantur, haustumque à superficie humorem extremo illo quod solum dehiscit, eliminant, ut videre est in testibus masculinis. Ab istis quoque differunt pancreas, orisque & pulmonum Glandulæ, quæ ex iisdem vesiculis & vasculis constare videntur, & humorem per ampliorem canalem transmittunt. Ex quidem omnes Glandulæ secundariæ humorem mutantur à sanguine secernendum, & quamvis non unico capite à se invicem distinguantur, iisdem tamen omnibus variis secernendi modus. Simplicissima in suis operibus natura, ambages varias non sectatur. Non sui dissimilis est in crassissimis & tenuioribus. Ut quid igitur jamdudum in tenui labor? Ipsa intestina quæ *circumvolutionibus* suis primo contuitu Glandulam exhibent, reconditam minimarum fabricam dilucidant atque oculis videndam subjiciunt.

I I I.

FSTULA intestinorum licet unica, varia tamen, pro variis sui partibus, sortitur nomina, atque in duas veluti partes dispescitur: prior intestina tenuia, posterior crassa continet. Utraque pars trifariam dividitur; illi duodenum, jejunum & ileum; huic cæcum, colum & rectum tribuuntur. Hæc præcipuè ad expulsiorem fecum, illa ad ulteriorem *Chymi* elaborationem dicata. Omnia multiplici constant membranâ: & primo quidem, *Peritoneum* sibi adfiscunt indusium, quod ea in situ retinet, necesse mesenterio, eorum vasa firmat, nec adeò leveni his præstat operam. Proximè sternitur mirabilis illa cellulosa membrana *Russchii* celebrata, lubricandis intestinorum fibris carnosus adeo apta. Ex fibræ duplici distinguuntur serie, externæ quidem in longum exporctæ ad angulos ferè rectos secant interiores. Hæ circulosne anspiras exhibeant, nondum constat. Carnosæ fibræ subjacet tunica nervosa dicta, quæ Glandulis, vasculis, cellulis confersa, in duas veluti separatur partes: quæ

fibris carnofis cingitur ferè fimplex: quæ verò adhæret membranæ villofæ triplo longior eft. Geminata plicas efficit, immeritò *valvulas conniventes Kerkynzio* dictas. Plicarum initium in duodeno. In jejunio plures, in ileo pauciores, in colo majores reperias. Flatu & exiccatione membranas exhibent rigentes, ad lunularum arcuumve fimilitudinem compofitas, ab omni *musculari* fabrica admodum remotæ videntur. Molles, facillimè cedunt, fed verfùs inferiora femper demittuntur fponde fuâ. Lamella inferior brevior eft: fuperna, amplior. Cornua lunularum ab horizontis plano deficiunt, & paulo inferius inferuntur. Hinc neque proprio motu cibum molituræ, uti *Peralto* vifum eft, neque *Chymo* & fecibus remora: fed his ne furfùm protrudantur, funt impedimento. Tunica denique interior *Chymum* amplectens non minus villis, quàm papulis inftituta microfcopio detegitur. Ipfa quin etiam fubtilis *injeftio* liquoris, villos demonftrat innumeros cerâ obductos. Eadem ofculis vaforum lacteorum pertufa grandioribus, ac fiftulis aquofis & poris majoribus qui humore aquofo & glutinofo madefaciunt jugiter & lubricant inteftinorum cavum. Infinitis irrigatur hæc fiftula arteriis & venis, totidemque nervis conſpergitur. Innumeris diſtinguitur Glandulis quæ in duodeno *Brunneri*, in reliquis partibus, *Peyeri* nomine ſibi impoſito gaudent. Hoc illud organum eft tantâ arte fabrefactum, in quo omnium prima, maxima, & ſummè neceſſaria fit ſecretio, tantoque major glandula, quanto copioſior fuit in ea ſecretio perficienda.

Kerkring.
Spic. O. ſerv.
39.

Du mouve-
ment periftal.
Tom. I.

I V.

QUOTQUOT in fiſtulâ inteſtinorum diſtinximus partes, ex huic ſecretioni, quam celebramus adeò, conſciendæ apprime inferviunt. Fibræ carnoſæ motui *periftaltico* mirè conducunt. Is aptiſſimus eſt conterendo, & permittendo *Chymo*, nec macerat ſolum, ſed etiam ſeparat & ſecernit, dùm pars quæ modo inferior, brevi elatior fit, quæ verò media erat, ad latera citò propellitur. Ne verò totus ſublimior agatur *Chymus*, obſtant plicæ inteſtinorum, quod mirabere non animadverſum ab iis fuiſſe, qui cùm à ſimilitudine valvulæ *Tulpii*, nomen iſpis impoſuiſſent, officium tamen planè oppoſitum iſdem impertire non dubitaverunt. Ex his motibus fit ut quod liquidius eſt, exſugatur & ſubeat vaſa lactea. Ne verò reſiduæ partes *Chymi* ſicciores, craſſioresque noceant inteſtiniſ, dum deſtinatum pergunt ad locum, cavit provida natura. Per arteriolas *lymphaticas* exhalatus conſluit perpetuus humor. Is *Chymum* diluit & emollit, ut ſi quid reſtet utile, per poros bibulos reſorbeat. Nec id tantùm, ſed ſi non ſufficiant exhalantes arteriæ, vices earum ſupplent glandulæ, quæ non ſolum inungendis ac lubricandis inferviunt inteſtiniſ, ſed etiam maſſæ quæ Chylum adhucdum retinet, diluendæ. Quantitas porrò exhalati in inteſtiniſ liquidi tanta eſt, ut in arteriam *Meſentericam* aqua immiſſa, illa brevi penè tota ſubeat, adeò ut maximum ſint ſecretionis organum, ſive ſpectes quod ab iis emittitur, ſive quod admittitur. Quantus in iis ſtillare poſſit humor, ſunt etiam argumento *Diarrhœa* & medicamenta purgantia valida: mirificam enim humorum copiam eliciunt & expellunt. Ne verò putes omnem lympham in inteſtiniſ exſudantem vaſa lactea cum Chylo ſubire, aut ſi hic deficiat, non aliam ſemitam terere. Quafi verò iidem canali culi duplici huic humori famularentur. Sua etiam lymphæ calcanda via, & quò ea Cyhlo tenuior eſt, eò etiam tenuiora ſubit oſtiola. Hæc notâ regione viarum fertur. Adſunt *Poruli* lymphæ deſtinati, iis qui Chylo aditum permittunt, anguſtiores. Quod ratio ſuadet, diligens obſervatio demonſtrat. Si enim non longè à morte animalis bene paſti, manu impigrâ aperto abdomine, *Meſenterium* propius intueri liceat, venas lacteas non magis Chylo turgidas, quàm vaſa lymphatica humore ſuo diſtenta deprehendes. Sed ut in lautè & opipare veſcentibus ſecretio Chyli copioſior, ita deficiente Chylo, deficit & ſons unde ſuum humorem ſecernendum hauriunt cætera omnes Glandulæ, ceſſant ipſæ, & ſecretiones in iis fieri ſolitæ jacent. In levitate enim inteſtinorum, minor fiet per re-

4
nes, minorque in cute secretio. Fatearis igitur in intestinis primam, maximam omnium, & summè necessariam fieri secretionem.

V.

QUOD si Glandulæ nomine fistulam intestinorum insignire adhuc renuas, placeatque non parva magnis, sed magna parvis componi, veniam quòcumque vocaveris. Agedum, selige Glandulam quæ magis aridet, eamque cum nostrâ confer. Perpendamus, ais, Glandulam simplicem, seu *lymphaticam* dictam. Ego verò lubens admodum. Duplici instructa ce-nitur membranâ, exteriore tenuiori: alterâ crassiori. Illa fibris resiliere habilibus & circuli ambitum imitantibus undique exornata, hæc fibris omni ferè versu ordinatis constat. Arteriolas excipiunt in quâlibet Glandulæ minimâ parte. Venæ & arteriæ eodem ferè ordine dispositæ. Dein nervos admittunt plures quam ulla corporis pars tantillæ molis. Denique vasa *lymphatica* appellentia & recedentia numerosissima conspiciuntur. An diversa his omnibus in fistulâ intestinorum? Immò simillima omnia. Et sicut hic ex arteriis jugiter erumpit liquor tenuis *Chymum* diluens, ibi pariter lymphæ omnium tenuissima ex arteriis *lymphaticis* oriunda, subit canalem intortum ac flexuosum, quo lymphæ crassior devehitur, istamque pellucidiorē, fluxilio-remque reddit. Illud tamen inest discriminis quod in intestinis pars crassior foras eliminanda sit, post exhaustum Chylum, in *lymphaticis* verò Glandulis, lymphæ suum pergit iter fluxilior reddita, quod tenuissimus humor sit advectus. Vis ulteriores rei indagationem, secretionemque bilis vix ita fieri posse autumas? Rem paucis accipe. Finge tibi in animo sanguinem qualis ex abdomine jecur conscendit, per fistulam intestinorum devolvi. Quid tum? Consiste paulisper. Dum crassior pars iter suum tardè conficiet, subtilior lymphæ subibit oscula tenuiora quæ ipsi propria esse diximus; vasa verò Chylo dicata aditum non denegabunt lymphæ crassiori quæ bilem continet. Jam verò ea vasa confluant in unum vas amplum, nempe canalem *thoracicum*, devehetur bilis eadem ratione quâ Chylus ipse ad *subclaviam* fertur. Quod si dederis hanc *subclaviam* devehere humorem bilis reducem ex aliis Glandulis; in eâ confluent humor tandem totus bilis est. Uno verbo confer singulas jecoris Glandulas cum intestinis, id tantum dissimile quod sanguis venæ portarum crassior venam cavam subeat, *Chymus* verò crassior de-jiciatur. Verùm exemplo *Acephalorum* totum dirui nostrum ædificium contendis, eo quod in iis decantata secretio fieri nequeat. Ore enim deficiente *Chymus* pariter deficere debet. Sic ais? Sed in iisdem *Acephalis*, nonne necessarii nervi? An sine cerebro, cerebello, medulla spinali possunt consistere? Ergo aliquid saltem adeest quod eorum omnium vices suppleat. Ita sit de ore, nec omnino eos hoc supplemento carere posse putes, unde fiet illa secretio sine quâ alias omnes ja- cere necesse est.

Ergò Canalis intestinorum Glandula Primaria.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Benjamin Ludovicus Lucas
de Laubert.

M. Leander Peager.

M. Ludovicus-Alexander
Prieilayd.

M. Joannes Baptista Dubois,
Professor Regius.

M. Guillelmus Josephus de Fæ-
pine.

M. Ludovicus-Hieronymus
Cofnier.

M. Michael Ludovicus Ver-
nage.

M. Joannes-Franciscus
Leaulé.

M. Jacobus-Antonius Mil-
let, Scholarum Professor.

Proponebat Parisiis ANTONIUS BERGIER, Sequanus,
Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1741, à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi.